

Vervangende Bylaag J

Inleidende Opmerkings by Begeleidende Brief - Belydenis van Belhar

Medewerkers aan hierdie verslag: Piet Naudé, Daan Cloete, Fanie Herholdt, Johann Botha.

Inleidende opmerkings

Dis deel van die tradisie dat credo's en belydenisse met 'n verduidelikende nota of begeleidende brief vergesel word:

Die credo van Nicea soos finaal in 381 te Konstantinopel aanvaar, is met 'n brief aan die keiser van die dag gestuur sodat die beslissings amptelik deur die staat bevestig sou word. Ook die Confessio Belgica (Nederlandse Geloofsbelijdenis) is met 'n begeleidende brief aan die Katolieke-gesinde koning gestuur om die intensie van die Protestantse belydenis te verduidelik. Die verklaring of belydenis van Barmen uit Duitsland in 1934 word met 'n verklarende nota begelei om te verduidelik dat dit die konsensus is van die Belydende Kerk wat getuig te midde van groeiende teologiese steun aan Nasionaal-Sosialisme.

Die Belharbelydenis uit 1986 was van meet af aan in sy konsepvorm (1982) vergesel van 'n begeleidende brief. Hierdie brief is 'n belangrike rigtingwyser vir die verstaan van die belydenis en die konteks waarin dit ontstaan het. 'n Mens vergeet maklik na twee dekades hoe ernstig ons land en kerkfamilie se situasie was (en nog steeds is). Daarom moet die brief met aandag bejeën en altyd saam met die belydenis self gelees word.

Hieronder volg nou die teks (in kursief) met 'n kort verduideliking by elk van die vier paragrawe:

Die **eerste paragraaf** lê klem op **die erns van die situasie** waarin die evangelie self op die spel gekom het. 'n Staat van belydenis is bereik. Dit noodsaak dus 'n radikale geloofsbeslissing wat as belydenis uitgespreek word. Hierdie belydenis is 'n kreet uit die hart en 'n dwang wat opgelê is. Diegene wat hier bely, is bewus dat hulleself tot die situasie bygedra het, en aanvaar mede-verantwoordelikheid vir dit waarteen bely word.

1. *Ons is daarvan bewus dat daar in die lewe van die kerk oomblikke kan ontstaan van soveel erns dat die kerk die noodsaak kan voel om opnuut sy geloof te bely in die lig van 'n spesifieke situasie. Ons is daarvan bewus dat so 'n daad van belydenis nie ligtelik gedoen word nie, maar slegs as geoordeel word dat die*

hart van die evangelie self op die spel staan en bedreig word. Na ons oordeel verg die kerklike en politieke situasie binne ons land en veral binne die Ned Geref Kerk-familie tans so 'n beslissing. Ons doen hierdie belydenis dus nie as 'n teologiese gespreksbydrae of as 'n nuwe samevatting van al ons geloofsgoedere nie, maar as 'n kreet uit die hart, as 'n dwang wat ons opgelê is om die evangelie ontwil in die lig van die oomblik waarin ons staan. Ons bely saam met vele ons skuld daarin dat ons nie altyd duidelik genoeg hieroor getuig het nie en gevolglik mede-verantwoordelik is daarvoor dat wat as sonde ervaar en bely is of as sonde ervaar en bely moes word, mettertyd gegroei het tot vanselfsprekendhede en skrifvreemde ideologieë en dat die indruk by vele geskep is asof die evangelie nie waarlik op die spel was nie. Ons spreek hierdie belydenis uit omdat ons oordeel dat allerlei teologiese argumente daartoe bygedra het om aspekte van die waarheid so eensydig te beklemtoon dat dit in die leuen verander het.

Die **tweede paragraaf** spreek oor **die gesag, die motief en subjek** van die belydenis. Die **gesag** word - soos enige Gereformeerde belydenis - aan **die Bybel** as Woord van God ontleen. Die **motief** is suiwer om die **waarheid van die evangelie te bewaar** en die geloofwaardigheid van die kerk se boodskap te beskerm. Die **subjek** (die "wie") van die belydenis is **die kerk self** en nie een of ander party of teologiese groepering nie. Daar word gevolglik gepleit dat bymotiewe nie die positiewe gebruik of ontvangs van die belydenis sal verhinder nie.

2. *Ons is daarvan bewus dat die enigste gesag agter so 'n belydenis en die enigste grond waarop dit uitgespreek kan word die Heilige Skrifte as die Woord van God is. Volkome bewus van die waagstuk verbonde aan so 'n daad, oordeel ons tog dat ons geen ander keuse het nie. Ons is boonop daarvan bewus dat geen ander motiewe of oortuigings, hoe geldig hulle ook al mag wees, ons die reg veroorloof tot 'n daad van belydenis nie. Dit moet 'n kerklike handeling wees ter wille van die suiwerheid en die geloofwaardigheid van die kerk en sy boodskap alleen. Sover dit moontlik is voor die mense verklaar ons hiermee dat ons enigste dryfveer geleë is in ons vrees dat die waarheid en krag van die evangelie self bedreig word in hierdie situasie. Ons wil geen groepsbelang dien, partyskappe bevorder, teologieë bevorder of bymotiewe verwesenlik*

nie. Terselfderyd weet ons dat ons diepste bedoelinge slegs na ware beoordeel kan word deur Hom voor Wie alles oop en bloot is. Ons spreek hierdie belydenis nie uit vanaf sy troon en uit die hoogte nie, maar voor sy troon en voor die mense. Ons pleit daarom dat hierdie belydenis nie misbruik sal word deur enigiemand met allerlei bymotiewe nie en dat dit ook nie vanuit sulke motiewe teëgestaan sal word nie. Ons begeerte is om geen valse struikelblokke in die weg te lê nie, maar om heen te wys na die egte struikelblok, die rots Jesus Christus.

Die **derde paragraaf** verhelder die **objek** (“aan wie”) van die belydenis: dis nie gerig teen ‘n spesifieke kerk of groep mense nie, maar **teen ‘n valse leer** wat nou en altyd weer in die kerk kan opduik. Daar word gewys op die **valse leringe** wat deur ideologiese verleiding as waarheid aanvaar word - selfs deur Christelike mense met goeie bedoelings. **Bevryding** van hierdie dwalinge kom slegs deur die waarheid in die Seun van God. Hierop volg die pleit om **versoening en ook nederigheid** - juis by diegene wat die belydenis uitspreek.

3. Ons spreek hierdie belydenis nie uit teen spesifieke mense of groepe van mense of 'n kerk of kerke nie. Ons spreek hierdie belydenis uit teen 'n valse leer, teen 'n ideologiese verdraaiing wat die evangelie self in ons kerk en land bedreig. Ons versugting is dat niemand hulle sal vereenselwig met hierdie verwerplike leer nie en dat almal wat heeltemal of gedeeltelik daardeur verblind is hulle daarvan sal afkeer. Ons is terdeë bewus van die verleidelike aard van so 'n valse leer en weet dat vele wat daardeur gekondisioneer is in mindere of meerdere mate die halwe waarheid leer glo het as die volle. Ons betwyfel daarom nie talle van sulke mense se Christelike geloof, hulle opregtheid, eerlikheid, integriteit en goeie bedoelinge en in baie opsigte lofwaardige handelswyse nie. Juis omdat ons egter die krag van die misleiding ken, is ons daarvan bewus dat nie die erns, opregtheid en intensiteit van ons sekerhede ons vrymaak nie, dog slegs die waarheid in die Seun. Aan dié bevryding het ons kerk en ons land 'n intense behoefte. Ons praat daarom pleitend en nie beskuldigend nie. Ons pleit om versoening, dié egte versoening wat volg op bekering en verandering van gesindhede en ordeninge. Ons is daarby daarvan bewus dat 'n daad van belydenis 'n tweesnydende swaard is, dat niemand van ons die eerste klip kan gooi of nie self 'n balk in die eie oog het nie. Ons weet dat die gesindhede en optrede wat die evangelie teëwerk by ons almal aanwesig is en sal bly. Daarom is hierdie belydenis niks anders nie as 'n oproep tot

voordurende gesamentlike selfondersoek, stryd en bereidheid tot bekering in die Naam van ons Here Jesus Christus in 'n gebroke wêreld. Dit wil geen daad van selfregverdiging en onverdraagsaamheid wees, sodat ons terwyl ons vir andere preek, dalk self verwerplik sal wees nie.

Die **vierde paragraaf** wys op die **implikasies** van die belydenis. Dit vra van almal **berou en bekering**, die **saamloop** van veral die Ned Geref kerkfamilie op ‘n onbekende pad van versoening en geregtigheid, en die **afbreek van onregverdige kerklike en sosiale strukture** wat oor jare heen gegroei het. Die brief eindig met ‘n **gebed** en **vaste hoop** dat die Here deur sy Gees ware vrede sal bring in die kerk en vir ons land.

4. Ons bede is dat hierdie daad van belydenis nie valse struikelblokke in die weg sal lê en daardeur valse verdelinge sal veroorsaak en bevorder nie, dog versoenend en verenigend sal wees. Ons is daarvan bewus dat so 'n daad van belydenis en 'n proses van versoening noodwendig veel pyn meebring. Dit verg die pyn van bekering, berou en skuldbelydenis. Dit verg die pyn van lewensvernuwing en -verandering, sowel individueel as gesamentlik. Dit plaas ons op 'n pad waarvan ons die einde nie kan voorsien of na ons eie wense kan manipuleer nie. Op dié pad sal ons onvermydelik intense groeipyne ervaar terwyl ons worstel om die vervreemding, die bitterheid, die onversoendheid en die vrees te oorwin. Ons sal sowel onself as mekaar nuut moet leer ken en beleef. Ons is terdeë daarvan bewus dat hierdie belydenis roep om die aftakeling van denk-, kerklike en samelewingstrukture wat oor baie jare heen gegroei het. Ons bely egter dat daar ter wille van die evangelie geen ander uitweg moontlik is nie. Ons bede is dat ons broeders en susters dwarsdeur die Ned Geref Kerk-familie, maar ook daarbuite, hierdie nuwe begin sáám met ons sal wil maak, sodat ons sáám kan vry word en sáám hierdie weg van versoening en geregtigheid kan gaan. Ons bede is dat hierdie droefheid gevolglik 'n droefheid tot verlossing sal wees. Ons glo dat dit moontlik is in die krag van onse Here en deur sy Gees. Ons glo dat die evangelie van Jesus Christus hoop, bevryding, heil en ware vrede vir ons land kan en wil bring.